

Nr. 1-2

Väliseestlaste ajakiri

1966

Eestlaste asundustest omaaegses Venes

Enne I maailmasõda Eestis valitsenud olukordade tõttu olid paljudki eestlased sunnitud siirduma Venemaale, et seal leida lahedamaid eluvõimalusi. Venestamisajastul vaadati Peterburi valitsevais ringkonnis sellele üsna hea meelega, kuna juba siis ei usaldatud eestlasi Venemaa piirirahvana nende asukohamaal. Praegune Kremli diktatuur ja suurvenelust taotlev kompartei ajab täpselt samat poliitikat, kasutades aga eesti rahva hävitamiseks veel palju trastilisemaid võtteid.

Kui vanadel tsaariaegadel Venemaale siirdunud eestlasil keegi ei keelanud oma ühiskondade moodustamist, eestikeelsete koolide ja koguduste asutamist ning omakultuuri viljelemist, siis tänapäeval ei tohi keegi Venes sellele mõteldagi. Kõik sulagu ühte suurvene patta.

Õpetaja August Nigol, kes hukkus Venemaal kommunistide käe läbi, oli üks suuremaid ja tõsisemaid eesti asunduste ja nende elu uurijaid Venemaal. Ta jätkas seda tööd ka kommunismi esimesil valitsemisaastail kuni tapeti. Tema raamatus "Eesti asundused ja asupaigad Venemaal" on teateid 318 eesti asundusest Venes. Hiljem on neile veel üsna palju lisandatud Nigoli poolt mittemärgitute osas.

Paljudes neis eesti asundustes töötasid oma koolid, olid kirikud, rahvamajad jne. Kuid oli ka asundusi, kus seltskondlik elu pea täiesti seisis. Nii esimesed kui teised hävitas kommunism. Loota aga tohiks, et tänaseni peaks neis endiste eestlaste asunduste asupaikades elama eestlasi, kui neist venestamisurves midagi järele on jäänud, kusjuures küüditamised ja arreteerimised neist kõkidest arvukalt eriti meesperet hävitasid.

Alpool toome tähestikulises järjekorras omal ajal Välis-Eesti Ühingus, Tallinnas, säilitatud ja kogutud andmete järele nimistu eesti org-ide kohta Venes lühidaste lisaandmetega, kus need olemas, säilitamiseks trükisõnas, kasutamiseks kordseile ajaloolasile — siis kui kommuuna enam ei valitse Venemaad ega türaniiseeri sealset rahvast. Neiks organisatsioonideks olid olevail andmeil:

Aasiku, kutsutud ka Tikapesa, Jamburgi maakonnas. Seal oli ehitatud oma koolimaja, tegutses haridusselts ja oli ka kaubatarvitajate ühisus.

Alam-Linda, ka Kummi küla, asukoht Suhumi maakonnas. Asundus omas kooli- ja palvemaja, tegutses lauluselts "Koidula" ja töötas segakoor.

Allmäe, tuntud ka Podgornoje nime all, asukoht Stavropoli kubermangus. Omati koolimaja, tegutses krediitühisus, kaubatarvitajate ühisus, põllumeeste selts, haridusselts ja puhkpillide orkester.

Almezh, asukoht Vologda kubermangus. Töötas oma kool.

Antonovka, asukoht Luuga maakonnas. Omati kool.

Arhangelsk, töötas Eesti Selts ja tegutses laulukoor.

Aruküla-Kuljuva, Jamburgi maakonnas. Oli ehitatud oma seltsimaja ja tegutses ka haridusselts.

Baku — tegutses Eesti Selts.

Baltika, Samara kubermangus. Tegutsesid kool ja palvemaja.

Baltika (teine), asukoht Samaras, kuid kubermangu lõunaosas. Oli ehitatud oma kirik ja koolimaja.

Batum — tegutses B. Eesti Selts.

Bekreni eesti asundus, mis tuntud ka Pekreni nime all.

Beresovka, eestlaste seas nimetatud tõlkena Kaseküla asunduseks.

Beshkovo, Oudova maakonnas oma kooli- ja palvemajaga ning haridusseltsiga.

Bojarski, ka Bojarskoje, Tobolski kubermangus. Töötas oma kool.

Botshnikova-Zagorje, Oudova maakonnas oma kooli, palvemaja ja seltsiga.

Bugri, Novgorodi kubermangus oma kiriku, kooli ja põllumeeste seltsiga.

Bulanka, tuntud ka Ülem-Bulanka nime all.

Dominko, Oudova maakonnas kiriku, kooli, põllumeeste seltsi, tuletõrje ühingu ja kaubatarvitajate ühinguga.

Dubnitsa, Oudova maakonnas, palvemaja, koolimaja, haridusseltsi ja põllumeeste seltsiga.

Eesti-Haginsk, rahvakeeles Kalmukaks nimetatud, Stavropoli kubermangus, oma kiriku, koolimaja, seltsimaja, haridusseltsi erakooliga ja karskusseltsiga.

Eestiküla, ka Estonskoje, Tobolski kubermangus, kus nad omasid koolimaja koos Lilleküla eesti asundusega, mis oli läheduses.

Eesti-Maruha, Kubanimaal, omas kooli- ja palvemaja.

Estonia, Jenissei kubermangus. Töötasid kool ja kaubatarvitajate ühisus.

Estonia, Samaara kubermangus, omas koolimaja.

Estonia, Tomski kubermangus, Siberis, omas koolimaja.

Esto-Sadok, kutsutud ka Punaselageda.

Eupatooria, tegutses sellenimeline Eesti Selts.

Gatshina, tegutses E. Haridusselts, Eesti Laenu- ja Hoiu Ühisus. Ühiselt sakslaste ja soomlastega oli ehitatud kirik.

Gora, Holmi maakonnas, Pihkva kubermangus. Oli olemas kool ja palvemaja. Gorbovo, Mogilevi kubermangus. Oli ehitatud kaks koolimaja, palvemaja, tegutses karskusselts "Allikas" ja puhkpillide orkester.

Goretskaja, Samaara kubermangus. Oli olemas palve- ja koolimaja.

Habarovsk, tegutses samanimeline Eesti Selts.

Harkov, tegutses samanimeline Eesti Selts.

Hussõ-Kardonik, kutsutud ka Sori, Kubanimaal. Oli oma koolimaja.

Imbezhi, Jenissei kubermangus. Oli oma kool.

Isotkino, Jamburgi maakonnas. Tegutses Haridusselts ühes Aruküla asundusega.

Ivanovka, Tobolski kubermangus. Töötas oma kool.

Jablonovka, ka Jabloni nime all tuntud, Novgorodi kubermangus. Oli oma kool.

Jamburg (punaste ajal Kingissepp). Tegutses oma kogudus, oli kirik, töötas kirikukool, E. Laenu- ja Hoiu-Ühisus ja Põllumeeste Selts, milline omas ka seltsimaja.

Jekaterinburg, Permi kubermangus. Tegutses samanimeline Eesti Selts.

Jekaterinodar, Põhja-Kaukaasias. Tegutses Eesti Rahvuslik Komitee.

Jurjev, Tomski kubermangus, Marinski maakonnas. Oli oma palvemaja.

Järvasaari, Shlüsselburgi maakonnas. Tegutses oma selts, laulukoor ja näitetrupp.

Kabritski, Jenissei kubermangus oma kooli ja eesti seltsiga.

Kamenitsa, nimetatud eestikeelse tõlkes ka Kivisaare.

Kamenka, Jaroslavi kubermangus, omas kooli- ja palvemaja, tegutses segakoor.

Kamenka, Novgorodi kubermangus oma kooliga.

Kaporje, Peterhofi maakonnas, oma eesti selts.

Karula, Tobolski kubermangus. Tegutses oma piimaühisus.

Kaseküla, kutsutud ka Beresovka, Tomski kubermangus. Omas koolimaja, tegutses kaubatarvitajate ühisus.

Katarina, nimetatud ka Pustapersa, asus Luuga maakonnas. Omas palvemaja, kooli ja tegutses ka Põllumeeste Selts.

Katla, nimetatud ka Katlõi, Jamburgi maakonnas, omas koos soomlastega kooli.

Kiiev, tegutses vastastikune abiandmise selts. Kiievi Eesti Selts, Kiievi Eesti Üliõpilaste Selts ja Kiievi Eesti Rahvuskomitee.

Kikerino, Peterhofi maakonnas, tegutses Hariduselts, kool, segakoor, pasunakoor ja kaubatarvitajate ühisus.

Kipelovo, Jenissei kubermangus, oma koolimaja ja kirik.

Kislovodsk, tegutses samanimeline Eesti Selts, segakoor ja näitetrupp.

Knäsevo-Estonia, Vjätka kubermangus, oma kool.

Koidula, Kaluuga kubermangus, Malojaroslavi maakonnas. Tegutses Põllumeeste Selts, oli seltsimaja ja töötas oma kool.

Koidula, Tomski kubermangus, Marinski maakonnas, oli kool ja kaubatarvitajate ühisus.

Kolpino, Tsarskoje Selo maakonnas. Tegutses Haridusselts.

Koltsovi, nimetatud ka Koltsovka, Tomski kubermangus, Marinski maakonnas. Oli ehitatud oma koolimaja.

Kontshi-Savva, Krimmis. Oli oma koolimaja, kirik ja tegutses eesti selts "Ühendus".

Kovaleva, Tobolski kubermangus. Tegutses oma kool.

Korsilka-Kurakino, Vologda kubermangus. Tegutses oma kool.

Krimmi Huutor, nimetatud vene keeles Krõmski Hutor, Ufa kubermangus. Oli ehitatud oma koolimaja, tegutses laulukoor, orkester, näitetrupp ja raamatukogu.

Kroonlinn, tegutses samanimeline Eesti Heategev Selts, oli oma kirik ja kogudus, töötas laulukoor, näitetrupp, Kroonlinna Eesti Selts ja kool.

Kobanitsa, Peterhofi maakonnas. Oli oma kool, tegutsesid Eesti Laenu- ja Hoiu-Ühisus ja Põllumeeste Selts.

Kurakino, nimetatud ka Korsika.

Kutrovo, Oudova maakonnas. Oli oma koolimaja ja palvemaja, tegutses Põllumeeste Selts.

Kõrgeküla, nimetatud ka Sabali.

Lamme, Peterhofi maakonnas. Tegutses Eesti Põllumeeste Selts.

Lavina, Oudova maakonnas, olid koolimaja, palvemaja ja tegutses Haridusselts.

Lebedevi, Jenissei kubermangus. Oli oma kool.

Lebediha, Tomski kubermangus. Oli asutatud oma piimaühisus, töötas kool ja oli palvemaja koos Serosika külaga.

Leshevitsa, Luuga maakonnas. Oli oma palvemaja koos lätlastega.

Lifländka, nimetatud ka Pokornoje, Omski kubermangus. Oli oma koolimaja ja palvemaja.

Lifländka, Samaara kubermangus kiriku ja koolimajaga.

Lifländka, Vladivostoki läheduses. Töötas kool koos Linda asundusega.

Liigovo, Peterhofi maakonnas. Tegutses samanimeline Eesti Selts.

Lilleküla, nimetatud ka Lilienhof, Tomski kubermangus, Marinski maakonnas. Töötas kool koos Eestiküla asundusega, mis asus lähedal.

Linda, nimetatud ka Lidinskoje, Tomski kubermangus, Marinski maakonnas. Oli ehitatud oma koolimaja.

Linda, Ufa kubermangus. Töötas kool, olid Põllumeeste Selts, piimaühisus, laulukoor, pasunakoor, näitetrupp ja raamatukogu.

Linda, Vladivostoki läheduses. Tegutses oma kooliga koos Lifländka eesti asundusega.

Livonia, asus Kubanimaal. Olid oma kirik, koolimaja, tegutses Karskusselts, Haridusselts ja põllumeeste selts.

Lohuküla, nimetatud ka Srednaja-Bõkovka, asus Samaara kubermangus. Oli ehitatud oma kirik ja tegutses kogudus.

Lomovo, Oudova maakonnas. Töötas oma kool, oli seltsimaja ja palvemaja, tegutsesid Haridusselts, Põllumeeste Selts ja Jasva Laenu ja Hoiu Ühisus.

Lozhitovo, Novgorodi kubermangus, oli kool ja palvemaja.

Luuga, tegutses samanimeline Eesti Selts, olid oma kool ja kirik.

Luuküla, nimetatud ka Derevnja Lug. Asus Oudova maakonnas. Olid oma kirik ja koolimaja.

Lõrski, nimetatud ka Uusküla, Novgorodi kubermangus. Kandis vene keeles nime Novoselje-Estonskoje.

Majakova, Pihkva kubermangus, Holmi maakonnas. Olid oma kool, Haridusselts, laulukoor ja puhkpillide orkester.

Marjevo-Velila, Novgorodi kubermangus, Deminski maakonnas. Tegutses eesti selts ja töötas oma kool.

Medotat, Tomski kubermangus, Marinski maakonnas. Tegutsesid laulukoor, näitering, oli oma ehitatud koolimaja.

Mishkino, Shlüsselburgi maakonnas. Tegutses E. Põllumeeste Selts ja oli oma kool.

Moloma, Vologda kubermangus, oli kooli- ja palvemaja.

Morando, nimetatud ka Vabaküla, vene keeles Selo Svobodõi. Asus Tomski kubermangus, Marinski maakonnas. Oli oma palvemaja.

Moskva. Tegutses sellanimeline Eesti Komitee, linnas töötas I maailmasõja ajal eesti haigla, oli Moskva Eesti Selts, Moskva Eesti Üliõpilaste Selts

ja oli oma kogudus. Töötasid veel Ülevenemaaline Põllutööametnike (eesti) Selts, Ülevenemaaline Eesti Maamõõtjate Selts, anti välja ajalehte "Eesti Leht", I maailmasõja päevil töötas veel Moskva Eesti Sõjapögenike Komitee.

Mõtusemägi, vene keeles Mäsnikova Gora, asus Luuga maakonnas.

Mägede, nimetatud ka Kleukushki Gora, Luuga maakonnas. Töötasid oma kool ja Eesti Põllumeeste Selts.

Nikolsk, Novgorodi kubermangus.

Nikolajevsk, samanimelises linnas. Tegutses Eesti Rahvuslik Komitee.

Nikcnovka, Kostroma kubermangus. Oli oma kool.

Novgorod samanimelise Eesti Seltsiga.

Novikovski, Tobolski kubermangus. Oli oma kool koos Jurjevi asundusega.

Novo-Petshora, nimetatud ka Uus-Petseri.

Novorossisk, oli oma kool ja tegutses eesti selts.

Novotsherkask, samanimelises linnas, tegutses samanimeline Eesti Selts.

Nurme, Shlüsselburgi maakonnas, omas oma kooli- ja palvemaja, tegutses piimaühisus.

Nurmekunda, Tveri kubermangus. Olid oma kool, palvemaja, tegutsesid Põllumeeste Selts ja Karskusselts.

Odessa, tegutses samanimeline Eesti Selts.

Omi asundus, Tobolski kubermangus, Tjukalinski maakonnas, koosnedes 17 suuremast ja vähemast asundusest, nagu: Ivanovka, Kovaleva, Uus-Viru, Viruküla, Vassugan, Kaseküla, Rosental ehk Suur-Jaman, Vassillisovka ehk Väike-Jaman, Aruküla, Uusküla, Troitski, Poludennoje, Narva, Vlassinskaja, Kalatshevski ja Semenova. (Osa neist on loetletud toodud nimistus ka iseseisvalt).

Omsk (Siberis). Tegutsesid Eesti Selts, Omski Eesti Rahvuslik Komitee ja rahvuslik nõukogu, töötas eesti majandusühisus.

Oparino, Vologda kubermangus. Olid oma kool ja palvemaja.

Oravaküla, Tomski kubermangus, Kainski maakonnas. Olid ehitatud oma palvemaja ja koolimaja.

Orenburg, tegutses samanimeline Eesti Selts.

Ostrovi-Tarvastu, Jenissei kubermangus. Töötasid kool, Põllumeeste Selts ja Kaubatarvitajate Ühisus.

Oudova, töötas Eesti Kooliselts, millel oli oma kool, tegutsesid kogudus ja Oudova Eesti Krediidühisus.

Palometsa, vene keeles Pereselentshek, Vologda kubermangus. Oli oma kooli- ja palvemaja.

Perm, tegutses sellenimeline Eesti Selts.

Permas, Vologda kubermangus. Töötas oma kool.

Peterburi — töötasid Jaani kogudus, Eesti Venasteselts, Eesti Baptisti kogudus, Eesti Ap. Õiguse kogudus, Eesti Haridusselts, sama seltsi "Asunduste jaoskonnaga" "Eesti Heategev Selts, Eesti Kooliselts, Eesti Jõukarastuse Selts "Aberg", Eesti Jõustiku Selts "Võimula", Peterburi Seltsi "Palme" Eesti osakond, Eesti Seltskondlike Organisatsioonide Liit, Peterburi Kubermang E. Põllumeeste Seltside Kesksekselts, Eesti Ajaleheselts, raamatukauplus ja kirjastus "Ühiselu", "Peterburi Teataja", "Pe-

terburgi Päevaleht", "Eesti", "Edasi", "Töö" ja "Jõu ilm". Tegutsesid Eesti Naisühing, Eesti Käsitöölise Selts, Eesti Selts "Kalev", "Eesti Kodu", Eesti Spordiselts, Eesti Karskusselts "Ustavus", Eesti Karskuse Selts, Eesti Tehnika Selts, Eesti Noorsoo Selts, "Kodumaa laste Kogu", Eesti Üliõpilaste Selts pärsine ÜS "Põhjala", korporatsioon Rotalia, Eesti Laenu ja Hoiu Ühisus, Põhja Vastastikune Krediidühisus, Vladimiri Sõjakooli Eesti Junkrute Ühing, Eesti Vabariiklaste Liit, Eesti Noortemeeste Selts, eesti põllumajanduslikud ühised "Produkt" ja "Novator", Eesti Üliõpilaste ja Kunstiõpilaste Abiandmise Selts, Eesti Haridusseltsi Vassili saare osakond ja I maailmasõja ajal tegutses ka eesti haigla.

Petrovsk, Omski kubermangus. Oli ehitatud oma koolimaja.

Pihkva — töötasid oma kogudus, kool ja Pihkva Eesti Selts "Side".

Pjätigorsk, töötas samanimeline Eesti Selts ja anti välja lehte "Eesti Asunduste Teataja".

Polinovo, Omski kubermangus. Oli ehitatud oma koolimaja, töötasid Eesti Põllumeeste Selts ja kaubatarvitajate ühisus.

Poludennoje, Tobolski kubermangus. Töötas nn. liikuv kool.

Pretshistoje, Jaroslavi kubermangus. Oli oma kool.

Rongovitsa, Peterhofi maakonnas. Oli oma koolimaja.

Rostov Doni ääres. Tegutses samanimeline Eesti Klubi.

Räabise, Tsarskoje Selo maakonnas. Töötasid kool, Eesti Põllumeeste Selts ja piimaühisus.

Saaritsa, nimetatud vene keeles ka Saretshje, Oudova maakonnas. Olid oma kooli- ja pavemaja, Eesti Laenu ja Hoiu Ühisus, Kaubatarvitajate Ühisus ning koos venelastega oli seal ehitatud seltsimaja ning tegutseti ühes nendega ka põllumeeste seltsis.

Sabakino, nimetatud ka Svetloje Ozero.

Sabali, nimetatud ka Kõrgeküla, siis Levaja ja ka Shabalovka, asus Samara kubermangus. Oli oma kool.

Sadorje, Oudova maakonnas. Oli oma kirik, koolimaja ja tegutses kaubatarvitajate ühisus.

Sajanje, Oudova maakonnas. Oli oma kool.

Sakala, Ufa kubermangus. Oli oma kooli- ja palvemaja.

Salme, Mustamere kubermangus. Olid oma kooli- ja rahvamaja, tegutsesid spordiselts ja Eesti Haridusselts "Edu".

Samara, töötas Eesti Selts ja oli koos sakslastega oma kirik. Tegutses ka Eesti Rahvuskomitee.

Samruki, tuntud ka Beregovoje nime all, millena märgitud eespool. Oli ehitatud oma koolimaja ja kirik.

Selo Svoboda, nimetatud ka Vabaküla.

Semipalatinsk. Linnas asus Üle-Siberilise Eesti Rahvusliku Nõukogu osakond.

Serebetka, Peterhofi maakonnas. Oli ehitatud oma koolimaja ja tegutses Eesti Haridusselts.

Seresika, tuntud ka Serosika nime all, Tomski kubermangus. Tegutses piimaühisus Sergejevo, Peterhofi maakonnas. Tegutses Eesti Selts ja tarvitajate

ühisus. Kool ja palvemaja olid neil ühiselt Lebediha eesti asundusega, mis asus läheduses.

Serotka, nimetatud ka Sirotkino, Luuga maakonnas. Oli olemas kooli- ja palvemaja.

Sevastopol, tegutses samanimeline Eesti Selts.

Silenski, Oudova maakonnas. Oli kooli- ja palvemaja.

Simferopol, tegutses samanimeline Eesti Selts.

Simititsa, Jamburgi maakonnas. Oli ehitatud oma seltsimaja, töötasid Eesti Karskusselts, Eesti Põllumeeste Selts, Laenu ja Hoiu Ühisus ja piimaühisus.

Sirotkino, Luuga maakonnas. Oli kooli- ja palvemaja.

Skalino, Jaroslavi kubermangus. Töötas oma kool. Slatonst, Ufa kubermangus. Tegutses samanimeline Eesti Selts.

Smorodino, Simbirski kubermangus. Olid oma kirik ja kool.

Solkino, Oudova maakonnas. Oli oma kooli- ja palvemaja.

Solotoniiva, ka nimetatud Zolotaja Niva, Tobolski kubermangus. Oli ehitatud oma koolimaja. Sortovo, ka nimetatud vene keeles Tshortovo või Stefanovsk. Asus Oudova maakonnas. Oli oma kooli- ja palvemaja.

Staraja Russa, Novgorodi kubermangus. Oli oma kirik ja tegutses Eesti Selts.

Starovetsheskaja, asus Vologda kubermangus. Oli oma kool.

Stolba, nimetatud ka Uus-Estonia, asus Orki kubermangus, Brjanski maakonnas. Oli ehitatud kaks koolimaja, töötasid E. Põllumeeste Selts, Eesti Laenu ja Hoiu Ühisus, piimaühisus kontrollühisus ja rehepeksuühisus.

Strugi, Luuga maakonnas. Olid oma palvemaja, kool, tegutses Eesti Haridusselts, ja Eesti Laenu ja Hoiu Ühisus.

Strakovo, asus Oudova maakonnas. Oli oma kirik, kool, Laenu ja Hoiu Ühisus, Eesti Põllumeeste Selts ja tulekindlustusselts.

Suhum, töötas oma majandusühisus.

Sujetuk, tuntud ka Ülem-Sujetuki nime all, Jenissei kubermangus, Minussinski maakonnas. Olid ehitatud oma kirik, koolimaja ja tegutses kaubatarvitajate ühisus.

Sulev, Mustamere (Tshernomorskaja) kubermangus. Olid oma kooli- ja palvemaja, tegutsesid laulukoor ja puhkpillide orkester.

Suur-Selim, Tobolski kubermangus. Oli oma kooli- ja palvemaja.

Svarets, nimetatud ka Shvarets, Oudova maakonnas. Oli oma kooli- ja palvemaja.

Svetloje Ozero, nimetatud ka Sabakino, millena märgitud eespool. Asus Simbirski kubermangus. Olid oma palvemaja, kool, töötasid Eesti Haridusselts, laulukoor ja puhkpillide orkester.

Sört-Karakthora, Krimmis. Olid ehitatud oma koolimaja, rahvamaja ja kirik.

Tarhan, Krimmis. Oli kooli- ja palvemaja.

Teshkovo, Peterhofi maakonnas. Olid oma kirik, leeri- ja koolimaja, kool ja tegutses Eesti Põllumeeste Selts.

Tiflis. Tegutses sellenimeline Eesti Abiandmise Selts ja ka Eesti Sõjaväelaste Komitee.

Tobolsk. Tegutsesid Siberi Eesti Põllumeeste Selts, Lääne-Siberi Eesti Ev.-Lut. kogudus ja kool. Toksova, Shlüsselburgi maakonnas. Tegutsesid Eesti Põllumeeste Selts ja kool.

Tolga, Oudova maakonnas. Olid palve- ja koolimaja.

Tomsk. Tegutses Üle-Siberiline Eesti Asunikude Keskkomitee, Üle-Siberiline Eesti Liit, Eesti Selts "Ühendus", Eesti Rahvuslik Nõukogu, Siberi Eesti Üliõpilaste Selts "Eesti", Eesti Üliõpilaste Selts "Hõimla", Tomski kubermangu Eesti Asunikude Komitee, Siberi ja Uurali Eesti Organisatsioonide Esinduskogu ja ilmus ajaleht "Siberi Asunik".

Torbino, Novgorodi kubermangus. Töötas Eesti Põllumeeste Selts ja oli oma kooli- ja palvemaja.

Toropets, Pihkva kubermangus. Tegutsesid kogudus, kool, oli oma kirik ja töötas Eesti Haridusselts.

Trutnevo, Oudova maakonnas. Oli oma kool.

Tshumbul, Simbirski kubermangus. Selle asunduse hariduslikud asutused töötasid koos läheduses asunud Svetloje Ozero eesti asundusega.

Tsheljabinsk, tegutses sellenimeline Eesti Haridusselts.

Tshernetsovo. Oli kasutada teiste vähemusrahvustega ühiselt kirik.

Tshistopolje, nimetatud ka Tshistoje Polje, Simbirski kubermangus. Oli oma kooli- ja palvemaja.

Tshistka, tegutses selts.

Tshurtshi, Krimmis. Olid oma koolimaja ja kirik. Tegutses Eesti Selts "Vabadus".

Usmina, asus Oudova maakonnas.

Ushakovi-Bula, asus Oudova maakonnas.

Uusküla, nimetatud ka Pikk-küla. Asus Samaara kubermangus. Töötas oma kool.

Vambola, Tomski kubermangus, Marinski maakonnas. Tegutses oma kool.

Velikije Luki, Pihkva kubermangus. Oli oma kool. Tegutses Eesti Haridusselts. Kirik oli ühine teiste vähemusrahvustega.

Viruküla, nimetatud ka Ruvel või Tallinna asundus. Asus Tobolski kubermangus. Töötasid oma kool ja palvemaja.

Vladivostok. Töötas sellenimeline Eesti Selts, oli laulukoor, kool, tegutses Üle-Siberiline Eesti Rahvuslik Nõukogu ja Kaug-Ida Eesti Organisatsioonide Keskbüroo.

Vohana, Peterhofi maakonnas. Töötas Eesti Haridusselts, olid oma kool ja piimaühisus.

Vologda. Töötas Eesti Haridusselts. Kirikut kasutati koos teiste vähemusrahvustega.

Volossovo, Peterhofi maakonnas. Töötas Eesti Haridusselts ja kasutati üüritud seltsimaja.

Voltshina, Kostroma kubermangus. Töötas oma kool.

Voshkovo, Oudova maakonnas. Olid olemas kool ja palvemaja ja tegutses Eesti Põllumeeste Selts.

Võtshkovo, Oudova maakonnas. Töötasid oma kool ja palvemaja ning Eesti Haridusselts.

Ülem-Bulanka, nimetatud eespool Bulanka all. Jenissei kubermangus, Minussinski maakonnas. Oli oma kooli- ja palvemaja.

Ülem-Linda, Suhumi maakonnas. Oli oma kooli- ja palvemaja, tegutsesid laulu- ja mänguselts, segakoor ja keelpillide koor. Rahvamaja oli neil ehitatud.

tud ühiselt Alam-Linda asundusega, mis asus läheduses.

Ülem-Sujetuk, Jenissei kubermangus, Minussinski maakonnas. Olid oma kirik ja koolimaja ning tegutses kaubatarvitajate ühisus.

Nagu juba alul märkisime, ei ole see nimekiri, mis ainukesena säilinud tänu omaaegsele Välis-Eesti Ühingule, veel kaugeltki täielik. Ent see on küllaldaseks näiteks, et mustal tsaariajal oli rahval Venemaal, kaasaarvatud ka allutatud vähemusrahvad läänes, lõunas ja Siberis, palju vabamaid tegutsemisvõimalusi, kui nad seda kommunistliku diktaatori all omavad.

Praegu ei tegutse enam ükski neist organisatsioonidest. Suletud on juba ammuigi kõik eesti koolid Venemaal. Ainult mõnes suures, veel allesjäänud eesti asunduses tegutsevad laulukoorid, olevail andmeil ainult üks või kaks. Ja ometi kuulutasid kommunistid juba oma verise võimuhaaramise algul, oktoobrirevolutsiooni ajal, et nad annavad vähemusrahvuseile ka eluõigusi. Kõik see osutus suureks valeks ja sellest valest on raudse rusikaga kinni peetud tänaseni.

Eesti asunduste saatust Venemaal on aga veel kurvem. Kes asunistest ei kasutanud või ei saanud kasutada tagasirännu võimalust kodumaale peale Vabadussõja võidukat lõppu 1920. a., need läksid vastu väga raskele saatusele. Terved külad küüditati elujõulistest meestest tühjaks ja neist ei kuulnud hiljem keegi enam midagi. Loodud varad rek-

vireeriti ja asundused, mis olid silmapaistvalt jõukad, muudeti sama vaeseks nagu oli ümbruskonna venelaskond, kuigi need oleks võinud olla mitmekordselt eestlastest rikkamad juba seepärast, et nad asusid põliselt sellel maal, eestlased aga asunikena said oma maa peamiselt seda metsa alt ise ülestöötades.

Et asunike enamus olid talunikud, see saigi neist paljudele õnnetuseks. Uskudes kommunistide jutte jäid nad oma taludesse ega tulnud tagasi kodumaale. Ja seal nad hiljem venelastest kommunistide poolt hävitati. Noorsugu paisati laiali ja venestati suure enamikus. Kõik see kõneleb kohutavalt raske süüdistusena Kremlile vastu. Ja sama poliitikat aetakse nüüd okupeeritud Eestis. Jube.